

OMAVALVONTASUUNNITELMA

1 PALVELUNTUOTTAJAA KOSKEVAT TIEDOT

Palveluntuottaja

Nimi Pajatupa Oy Y-tunnus 1825969-4

Toimintayksikkö tai toimintakokonaisuus

Nimi Lastenkoti Rivakka

Katuosoite: Mainiementie 400

Postinumero: 52620

Postitoimipaikka: Kuitula

Sijaintikunta yhteystietoineen:

Hirvensalmen kunta, Keskustie 4 52550 Hirvensalmi

Lastensuojelulain mukainen ympärivuorokautinen laitoshoido

Asiakaspaikkojen lukumäärä 12

Esimies: Antti Liukkonen

puh: 0400897210

sähköposti: antti.liukkonen@rivakka.com

Toimintalupatiedot

Aluehallintoviraston lupa myönnetty 25.09.2003, muutoslupa 29.03.2004 Ympärivuorokautinen laitoshoido lapset/nuoret.

2 TOIMINTA-AJATUS, ARVOT JA TOIMINTAPERIAATTEET

Toiminta-ajatus

Lastenkodin toiminta-ajatuksena on asiakkaan ongelmakenttä huomioon ottaen tarjota ikätasoa vastaavaa hoitoa ja kasvatusta kognitiivisen käyttäytymisterapian ja kiintymyssuhdeteorian ajatuksin. Lapselle rakennetaan korjaavia kiintymyssuhteita, joissa vastataan lapsen tarpeisiin tunnetasolla. Lapsen tarvitsemien korjaavien kokemusten aikuisen tarjoamasta hoivasta ja välittämisestä täytyy olla riittävän vahvoja. niitä täytyy olla riittävän usein ja tarpeeksi pitkään, jotta lapsen mielessä saadaan muutoksia aikaan.

Arvot ja toimintaperiaatteet

Arvomme perustuvat ajatukseen, että jokainen lapsi on arvokas omana itsenään ja siten häntä tulee kunnioittaa. Jokaisella lapsella on ainutkertainen lapsuus ja meidän tehtävämme on nähdä hänet sen mukaisesti. Olemme vastuussa lapselle omasta toiminnastamme, koska hänet on sijoitettu lastenkotiimme.

Tavoitteemme on, että lapsi pystyy selviytymään arjen tuomista haasteista itsenäisesti, sekä ottamaan vastuuta koulun käynnistään, opiskeluistaan ja teoistaan. Tavoitteisiin pääsemiseksi jokaiselle lapselle laaditaan hoito- ja kasvatussuunnitelma. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaa arvioidaan laajemmin kaksi kertaa vuodessa asiakassuunnitelmapalaverissa.

Asiakassuunnitelmapalaveriin osallistuvat lapsen omaohjaaja, lastenkodin johtaja tai lastenkodin kasvatustava, perheen edustajat sekä sosiaalityöntekijä/sosiaalityöntekijät. Hoito- ja kasvatussuunnitelma on lastenkodin henkilökunnan työkalu. Siinä kuvataan lapsen haasteita, kykyjä, tietoja sekä taitoja. Sen avulla lasta pystytään tukemaan parhaiten ja viemään häntä eteenpäin hänen eheytymisprosessissaan. Hoito- ja kasvatussuunnitelmassa ovat mukana niin lapsen kuin hänen huoltajansa tavoitteet.

Perustehtävämme on tukea lapsen fyysistä ja psyykkistä kehitystä hänen ikätasonsa mukaisissa kehitystehtävissä. Lastenkodin arjessa toistuvat suunnitelmallisesti johdonmukaiset rutiinit. Jäsentynyt ympäristö luo lapselle turvallisuuden tunteen ja antaa mahdollisuuden lapsen sisäisten rakenteiden eheytymiseen ja iän mukaisten kehitystehtävien saavuttamiseen.

Lapsen elämänhistoria on usein sellainen, että konkreettinen tekeminen, kokeminen ja elämysten kautta oppiminen on hedelmällisempää kuin pelkkä verbaalinen kasvattaminen. Aikuisen ja lapsen yhdessä jaettu kokemus liitettyä sanalliseen palautteeseen vahvistaa lasta kaikista eniten. Lapsella on ikänsä mukaisia kehitystehtäviä ja kehitystehtävissään häntä tulee tukea niiden vaatimilla tukimuodoilla.

Kognitiivinen käyttäytymisterapia

Kognitiivinen käyttäytymisterapia pohjaa behaviorismiin ja oppimisteorioihin. Kognitiivinen käyttäytymisterapia on hoitomuoto, joka olettaa että psyykkiset ongelmat ovat opittuja ja ne ovat siksi poisopittavissa. Oppiminen tapahtuu aina yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksessa. Kognitiivisessa käyttäytymisterapiassa suuntaudutaan enemmän nykyhetkeen ja tulevaisuuteen kuin menneisyyteen. Ajatusten uudelleen muotoilulla pyritään muuttamaan lapsen vääristynyttä ajattelua, joka vaikuttaa lapsen käsitykseen itsestään ja suhteestaan ympäristöön. Hoitomuodon keskeiset menetelmät ovat vahvistaminen, altistaminen, ehdollistaminen ja mallittaminen.

Kognitiivinen käyttäytymisterapia käytännön työssä lastenkodissa

Käytännön työssä lasten kanssa kognitiivinen käyttäytymisterapia näkyy opettamisena ja yhdessä oppimisena. Käytännössä lasten kanssa opetellaan huonosti toimivien ja lapselle haitallisten käyttäytymismallien tilalle toimivimpia ja lasta hyödyntävämpiä käyttäytymismalleja. Esimerkiksi aggressiivisen käyttäytymisen tilalle opetellaan taito rauhoittaa itseä, mikä avaa erilaisia käyttäytymismalleja haastavaan tilanteeseen.

Oppiminen tapahtuu positiivisen vahvistamisen kautta (kehu, kannustus, palkkiojärjestelmä, jne.). Tämä antaa lapselle mahdollisuuden löytää uudenlaisia kokemuksia itsestään ja vahvistaa lapsen positiivista käsitystä sekä kokemusta itsestään (itsetunto).

Opettelussa tärkeitä osa-alueita ovat:

- Sosiaalisten taitojen opettelu (itsensä ilmaisu, kuuntelu, toisten huomioon ottaminen, käyttäytymismallit, jne.)

- Tunteidenhallintataidot (tunteiden tunnistaminen, tunteiden erottelu, tunteiden sietäminen, toimiminen erilaisissa tunnetiloissa, jne.)
- Rentoutumis- ja itsensä rauhoittamistaidot.
- Itseen ja ympäristöön kohdistuvien ajatusmallien muuttaminen itselle hyödyllisempään suuntaan eli psykologisen joustavuuden lisääminen. Tämä auttaa lasta toimimaan paremmin hankalissa ja stressaavissa elämäntilanteissa, sekä avartaa lapsen näkemystä maailmasta ja omista mahdollisuuksistaan.

Omaohjaajakeskustelut toimivat sijoituksen aikana terapeuttisina elementteinä.

Kiintymyssuhdeteoria

Kiintymyssuhteet ovat luonnollisia ihmissuhteita, joissa lapsi luo pohjan tulevaan elämäänsä. Lapsuuden kiintymyssuhteet näyttäytyvät koko elämän ajan, jollei niitä aktiivisesti työstetä toisenlaisiksi.

Kiintymyssuhteilla on myös taipumus ”periytyä” sukupolvelta toiselle. Siksi korjaavilla kiintymyssuhteilla on merkittävä vaikutus niin henkisesti kuin taloudellisesti.

Monilla sijoitetuilla lapsilla on taustassaan varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen puutteita, jotka vaikuttavat haitallisesti lapsen kehitykseen, arkipäivän selviytymiseen ja sosiaaliseen vuorovaikutukseen. Korjaavassa kiintymyssuhteessa lapsi saa kokemuksen luottamuksellisesta aikuisuudesta, joka tukee hänen eheytymisprosessiaan.

Toteutamme lastenkodissa PACE ajattelua. PACE ajattelu perustuu hyväksyntää, leikkisyyteen, empatiaan ja uteliaisuuteen. Osa-alueiden aktiivisella aikuisjohtoisella työtavalla mahdollistetaan luottamuksellisen kiintymyssuhteen syntyminen ja lapsen saama myönteinen palaute.

Lastenkodissa pyritään luomaan lapseen lämmin suhde, jossa hän kokee turvallisuuden tunnetta ja siten hänen mielelleen mahdollistetaan tila, jossa hänen on turvallista käydä traumaattisia kokemuksiaan läpi.

3 OMAVALVONNAN TOIMEENPANO

RISKIENHALLINTA

Riskien ja epäkohtien tunnistaminen ja niiden korjaaminen

Kriittisiä työvaiheita ja vaaratilanteita: yövuoro, jolloin työntekijä on yksin työssä, lapsen hakeminen karkureissulta, aggressiivisen lapsen kohtaaminen, itseään satuttavan lapsen kohtaaminen ja lapsen psyykinen oireilu (psyykinen rasittavuus aikuisille ja toisille lapsille.)

Kriittisten työvaiheiden ja vaaratilanteiden ennaltaehkäisemiseen käytetään paljon aikaa. Työvuoroluettelon laatimisessa käytetään ennaltaehkäisevää ajattelua. Työvuoroluetteloa laadittaessa pohditaan työvuorojen rakennetta ja työntekijöiden määrää kussakin työvuorossa.

Yövuoron riskin pienentämiseksi iltavuorossa olevat työntekijät analysoivat, onko tilanne sellainen, että yövuoro voi jäädä tekemään vuoroaan turvallisesti. Tilanteen ollessa sellainen, ettei yövuoro ole turvallinen, jää yötyöntekijän tueksi niin monta työntekijää kuin on tarpeellista. Yövuoron

turvaksi jäädään muutamiksi tunniksi tai koko yöksi. Lastenkodilla voi työntekijä myös yöpyä, jolloin yötyöntekijän turvana on talossa nukkuva toinen työntekijä.

Aggressiivisen lapsen kohtaamisessa on työntekijöitä ohjeistettu niin, että tilanteisiin menee aina mahdollisuuksien mukaan monta työntekijää, jolloin tilanne saadaan niin lapsen kuin työntekijän näkökulmasta hoidettua mahdollisimman neutraalisti ja turvallisesti. Kaikki lastenkodissa työskentelevät ohjaajat ovat saaneet turvallisen kiinnipidon koulutuksen.

Jos lapsi pitää hakea karkureissulta. Hakureissulle osallistuu mahdollisuuksien mukaan vähintään kaksi työntekijää. Tällöin riskit hakureissulla pyritään minimoimaan ja turvataan myös samalla kaikkien osapuolien oikeusturva.

Vaaratilanteita ja lähellä piti tilanteita varten on kanslian ilmoitustaululla vihko, johon tilanteet kirjataan, jotta niitä voidaan hyödyntää ennaltaehkäisevästi.

Lastenkodin johtaja tai kasvatusvastaava käy läheltä piti tilanteen läpi tilanteessa olleiden työntekijöiden kanssa. Samalla mietitään, miten tilanne tulevaisuudessa hoidetaan, niin että läheltä piti tilanne tai epäkohta ei uusiutuisi.

Lapset ja omaiset voivat tuoda esille havaitsemansa epäkohdat, laatupoikkeamat ja riskit kertomalla niistä lastenkodin kasvatusvastaavalle tai henkilökunnalle. Henkilökunnan tehtävänä on välittää lapsien ja omaisten tuomat asiat esimiehiensä tietoon.

Laatupoikkeamia työssä koitetaan ehkäistä kirjallisilla ohjeilla, joita lastenkodissa ovat laatukäsikirja, omavalvontasuunnitelma, perehdytyskansio ja hyvän kohtelun suunnitelma ym. Laatupoikkeamia minimoidaan myös siten, että esimiehet ohjaavat työntekijöitä arjessa ja käyvät säännöllisiä keskusteluita työntekijöiden kanssa työn laadusta.

Korjaavat toimenpiteet ilmoitetaan henkilökunnalle henkilökuntapalaverissa ja kirjoitetaan toimenpiteistä kirjallinen kirjaus omavalvontasuunnitelmaan. Haittatapahtuma ja vaaratilanne käydään läpi henkilökuntapalaverissa ja analysoidaan miten tilanteelta vältyttäisiin ja miten seuraava mahdollinen tapaus hoidettaisiin paremmin. Edellä mainittu kirjataan omavalvontasuunnitelman kohtaan korjaavat toimenpiteet. Ohje kirjoitetaan myös kaikkien työntekijöiden henkilökohtaisiin viesteihin ja henkilökuntapalaverimuistioon.

4 OMAVALVONTASUUNNITELMAN LAATIMINEN

Omavalvonnan suunnittelusta vastaava henkilö tai henkilöt

Omavalvonnan suunnitteluun osallistuvat:

Pasi Maja lastenkodin johtaja

Jarmo Vilpponen toimitusjohtaja

Antti Liukkonen kasvatusvastaava (vastuhenkilö)

Lauri Siiriäinen vastaava ohjaaja

Kaikki työntekijät lukiessaan ja tutustuessaan omavalvontasuunnitelmaan. Antavat kehitysehdotuksia

Omavalvonnan suunnittelusta ja seurannasta vastaa:

Antti Liukkonen, kasvatusvastaava (vastuuhenkilö) 0400897210

Pasi Maja, lastenkodin johtaja 0400897210

Omavalvontasuunnitelman seuranta

Omavalvontasuunnitelman tarkastaa toiminnasta vastaava johtaja kerran vuodessa huhtikuussa. Toiminnasta vastaavan johtajan kanssa omavalvontasuunnitelman käy läpi lastenkodin johtaja. Läpikäynnin yhteydessä päivitetään tarpeelliset asiat.

Työntekijät lukevat omavalvontasuunnitelman läpi päivityksen jälkeen ja kuittaavat lukemisen jälkeen seurantataulukkaan. Kasvatusvastaava seuraa, että jokainen työntekijä on lukenut omavalvontasuunnitelman ja kuitannut sen lukeneensa.

Omavalvontasuunnitelman julkisuus

Vuosittaisen päivityksen jälkeen omavalvontasuunnitelma tulostetaan kanslian ulkopuolelle ilmoitustaululle sekä keskikerroksen ilmoitustaululle, jossa se on kaikkien nähtävillä.

5 ASIAKKAAN ASEMA JA OIKEUDET

Hoito- ja kasvatussuunnitelma (LsL 30a §)

Jokaiselle lapselle laaditaan alustava hoito- ja kasvatussuunnitelma ennen asiakassuunnitelmapalaveria. Alustavan hoito- ja kasvatussuunnitelman laatii lapsen omaohjaaja. Omaohjaaja tiedustelee niin huoltajien, kuin lapsen tavoitteet hoito- ja kasvatussuunnitelmaan. Omaohjaajan laadittua hoito- ja kasvatussuunnitelman käy sen läpi joko lastenkodin kasvatusvastaava tai lastenkodin johtaja. Alustava hoito- ja kasvatussuunnitelma lähetetään sosiaalityöntekijälle ja huoltajille ennen asiakassuunnitelmapalaveria. Asiakassuunnitelmapalaverin jälkeen hoito- ja kasvatussuunnitelmaan tehdään tarvittavat lisäykset. Hoito- ja kasvatussuunnitelmasta otetaan kuukausikoosteeseen lyhyen ja pitkän ajan tavoitteet. Kumpiakin tavoitteita arvioidaan siten joka kuukausi ja kuukausikoosteeseen kirjataan mitä tavoitteiden saavuttamiseksi on tehty. Kun lyhyen ajan tavoite on saavutettu asetetaan uusi lyhyen ajan tavoite.

Itsemääräämisoikeuden vahvistaminen

Lapsen tukeminen ja kuuleminen lapsen huoltajien ja läheisten kanssa tehtävässä työssä

Sijaishuollossa olevalla lapsella on oikeus hänelle tärkeisiin, turvallisiin ja läheisiin ihmissuhteisiin. Lapsella on oikeus tavata vanhempiaan, sisaruksiaan ja muita hänelle läheisiä ihmisiä.

Yhteydenpito voi olla esimerkiksi vierailuja ja puhelinsoittoja. Lapselle täytyy kertoa, miten hän voi pitää yhteyttä läheisiinsä sijaishuollon aikana (lastensuojelulaki 54 §).

Lasta kuullaan siinä, miten hän haluaa olla yhteydessä huoltajiinsa ja läheisiinsä. Oleellista on kunnioittaa lapsen tahtoa myös, jos hän ei halua olla yhteydessä läheisiinsä.

Lapsi voi kieltää tietojen antamisen huoltajalle sosiaalihuollon asiakaslain 11 §:n 3 momentin nojalla, mutta niin kuin säännöksessä todetaan, tätä ei automaattisesti voi noudattaa, jos se on lapsen edun vastaista.

Lapsen kanssa keskustellaan siitä, mistä hänen huoltajiensa kanssa on puhuttu.

Lapselta tiedustellaan myös, onko jotain sellaisia asioita, joista hän haluaisi työntekijöiden keskustelevan hänen huoltajiensa/vanhempiensa kanssa.

Lapsen ja huoltajien/vanhempien ja muiden läheisten kanssa sovitaan esimerkiksi säännöistä huoltajien/vanhempien/läheisten luona ollessa.

Lapsen tukeminen häntä ympäröivässä ympäristössä toimimiseen

Lapselle pyritään hankkimaan lastenkodin ulkopuolelta säännöllinen harrastus, jotta hän voisi harjoitella toimimaan ikätasoisessa ryhmässään.

Lapsilla on lastenkodissa tiloja, joissa he voivat viettää aikaa, kuten harrastetila, luokka ja tv-tila. Lastenkodin pihassa on myös esimerkiksi jalkapallokenttä ym. viriketoimintaa, joissa lapsi voi viettää aikaa muiden lastenkodin lasten kanssa.

Lasten kanssa käydään harrastamassa säännöllisesti esim. kuntosalilla, luistinradalla, laskettelemassa ym. Heidän kanssaan käydään asioimassa kaupoissa, kirjastossa ym. paikoissa, jotta he oppisivat toimimaan edellä mainitun kaltaisissa tilanteissa.

Lapsen tukeminen iänmukaisessa itsenäisessä päätöksenteossa

Lapsen kanssa keskustellaan hänen toiveistaan, kuten missä hän haluaa viettää kotiharjoittelunsa, kenen kanssa hän haluaa olla tekemisissä kotiharjoittelun aikana ym.

Lastenkodissa on käytössä säännöllisesti lastenpalaverit noin viiden viikon välein. Lastenpalaverissa keskustellaan lasten asioista ja heidän toiveistaan. Lastenpalaverissa käydään myös keskustelua säännöistä ja niiden vaikutuksista. Lapset otetaan mukaan esimerkiksi keskusteluun siitä mitä seuraa, jos yhdessä sovittuja sääntöjä ei noudateta.

Jos lapsi on rikkonut asiakassuunnitelmassa, hoito- ja kasvatussuunnitelmassa sovittuja asioita tai ollut noudattamatta lastenkodin sääntöjä, käydään hänen kanssaan keskustelu, miksi näin on käynyt, mitä tästä pitäisi seurata ja miten samanlaiseen tilanteeseen ei jouduttaisi uudestaan eli opetetaan toimimaan toisin.

Lapsen kanssa toimiminen lain mukaisesti

Lastenkoti toimii voimassa olevan Suomen lainsäädännön mukaisesti. Lastenkodin arkea ohjaavat monet erilaiset lait, kuten lastensuojelulaki.

Lapsi suunnittelee yhdessä omaohjaajan kanssa tarpeelliset vaatehankinnat. Lisäksi he pyrkivät yhdessä löytämään lapselle hänen eheytymisprosessiaan tukevan harrastuksen.

Lasta tuetaan olemaan yhteydessä ja tapaamaan hänelle läheisiä ihmisiä. Jos yhteydenpidossa tai tapaamisissa on haasteita, tuetaan lasta ja hänen läheisiään löytämään yhdessä keinoja, jotta yhteydenpito ja tapaamiset olisivat kaikkien osapuolien kannalta hyödyllisiä.

Lastenkodin rajoituspäätökset ovat virallisia asiakirjoja. Ennen rajoitustoimenpidettä lasta, hänen huoltajiaan sekä muita rajoitustoimenpiteen kohteita kuullaan (jos mahdollista). Jos kuuleminen ei ole mahdollista, niin ainakin heidän mielipiteensä selvitetään, jotta saadaan selville edellä mainittujen henkilöiden näkemys rajoitustoimenpiteeseen.

Lapselle maksetaan hänen ikätasonsa mukaiset kuukausirahat. 15-vuotta täyttäneelle yksi kolmasosa elatustuen määrästä (56€) ja alle 15-vuotiaalle 36 euroa. Kuukausiraha maksetaan jokaisen kuukauden 5. päivään mennessä lapselle hänen kuitattuaan sen. Raha maksetaan joko käteisenä tai lapsen tilille. Maksetuista kuukausirahoista tehdään vuoden lopussa koonti ja lapsi allekirjoittaa sen. Allekirjoituksen jälkeen koontilomake lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Kuukausirahoista ei saa pidättää mitään maksuja, jollei lapsi itse halua tehdä suunnitelmaa, miten hän lyhentää mahdollisia korvauksia. Suunnitelmaan tulee saada myös sosiaalityöntekijän lupa. Lasta tuetaan pitämään yhteyttä hänen sosiaalityöntekijäänsä ja kerrotaan lapselle, minkälaista yhteistyötä sosiaalityöntekijän kanssa tehdään.

Lapselle maksetaan 10 euroa puhelinrahaa kuukaudessa.

Sosiaalityöntekijälle lähetetään kuukausikooste, jonka lapsi lukee ja voi sen mukana lähettää sosiaalityöntekijälleen terveisiä. Sosiaalityöntekijään ollaan yhteydessä aina, jos lapsen asioissa tapahtuu jotain merkittävää.

Lasta kehoitetaan olemaan säännöllisesti yhteydessä hänen sosiaalityöntekijäänsä. Lapselle puhutaan hänen sosiaalityöntekijästään hänen työntekijänään, jotta lapselle tulisi tunne, että viranomaisen tehtävä on tukea häntä hänen eheytymisprosessissaan. Lapselle mahdollistetaan yhteydenpito sosiaalityöntekijäänsä niin puhelimitse kuin muillakin yhteydenpitovälineillä. Lasta kehoitetaan ottamaan yhteyttä sosiaalityöntekijäänsä, jos hän kokee, että häntä on kohdeltu epäkunnioittavasti tai muuten huonosti.

Lapselle kerrotaan hänen oikeuksistaan sijaishuollossa

Lapselle kerrotaan, että hänellä on oikeus tietää mitä hänestä kirjoitetaan raportteihin. Lapsen kanssa käydään kuukausikooste läpi ennen kuin se lähetetään sosiaalityöntekijälle ja huoltajille. Jos lapsen mielestä kuukausikoosteesta on jotain mitä hän haluaisi muuttaa, arvioi työntekijä voiko muutoksia tehdä, vai onko kirjoitettu tieto tarpeellinen saattaa edellä mainituille tahoille tiedoksi. Lapselle laaditaan ennen asiakassuunnitelmapalaveria alustava hoito- ja kasvatussuunnitelma. Hoito- ja kasvatussuunnitelma tehdään yhteistyössä sosiaalityöntekijän kanssa. Hoito- ja kasvatussuunnitelma käydään yhdessä lapsen kanssa läpi, jonka jälkeen se lähetetään lapsen huoltajille. Lapselle kerrotaan hänen oikeuksistaan saada kunnioittavaa kohtelua työntekijöiltä, niin kuin kaikilta muiltakin ihmisiltä. Lapselle painotetaan hänen ainutlaatuisuuttaan, jonka mukaisesti häntä

tulee kohdella. Esimiehet puhuvat työntekijöille säännöllisesti siitä, kuinka lasta tulisi kohdella kunnioittavasti ja niin, että lapselle tulee kuulluksi tulemisen tunne. Lapsen kanssa keskustellaan myös hänen oikeudestaan yksityisyyteen ja koskemattomuuteen.

Lapselle kerrotaan hänen juridisista oikeuksistaan rajoitustoimenpiteiden osalta. Työntekijät on koulutettu rajoitustoimenpiteiden osalta niin, että he osaavat selittää lapselle hänen oikeutensa rajoitustoimenpiteitä kohtaan.

Lapselle kerrotaan hänen oikeuksistaan ottaa kantaa, tehdä muutoksenhaku tai valittaa päätöksistä, jotka koskevat häntä. Lapselle kerrotaan, että häntä autetaan edellä mainituissa asioissa, jotta hänen oikeutensa tulee turvattua. Tarvittaessa lapsi ohjataan ottamaan yhteyttä oikeusaputoimistoon.

Lapsen huone

Lapsella on omaan huoneeseensa avain ja hän pitää huoneen oven lukossa. Toiset lapsen eivät voi mennä lapsen huoneeseen ilman lupaa. Työntekijät käyttävät harkintaansa milloin lapsen huoneeseen tarvitsee mennä. Työntekijöiden tulee aina koputtaa ensin, kun he menevät lapsen huoneeseen.

Sosiaalihuollon asiakkaan oikeus tehdä muistutus

Sosiaalihuollon laatuun tai siihen liittyvään kohteluun tyytymätön asiakas voi tehdä muistutuksen sosiaalihuollon toimintayksikön vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Jos asiakas ei sairauden, henkisen toimintakyvyn vajavuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi kykene itse tekemään muistutusta tai jos hän on kuollut, muistutuksen voi tehdä hänen laillinen edustajansa, omaisensa tai muu läheisensä. Muistutus tulee tehdä pääsääntöisesti kirjallisesti.

Kunnan nimeämä sosiaaliasiamies avustaa tarvittaessa muistutuksen tekemisessä. Toimintayksikön tai johtavan viranhaltijan on kirjattava muistutus ja käsiteltävä se asianmukaisesti ja annettava siihen kirjallinen perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa muistutuksen tekemisestä.

Kantelu eduskunnan oikeusasiamiehelle

Eduskunnan oikeusasiamiehen puoleen voi kääntyä, kun epäilee, että viranomainen tai lastenkodin työntekijä ei ole noudattanut lakia tai täyttänyt velvollisuuksiaan tai jos kantelija epäilee, että perus- ja ihmisoikeudet eivät ole toteutuneet asianmukaisesti. Kantelun voi tehdä itseään koskevasta asiasta, mutta kannella voi myös toisen puolesta tai yhdessä muiden kanssa. Tällöin on syytä liittää mukaan valtakirja. Nimettömiä kanteluja ei tutkita.

Oikeusasiamies tutkii kantelun, jos sen perusteella on aihetta epäillä, että viranomainen tai lastenkodin työntekijä on toiminut lainvastaisesti tai jos oikeusasiamies muusta syystä katsoo, että siihen on aihetta.

Kantelun tekemiseen saa halutessaan apua lastenkodin henkilökunnalta.

Rajoitustoimenpiteitä tehdään, mikäli rajoitustoimenpidesäännöksen edellytykset täyttyvät.

Lastenkodin työntekijät ovat koulutettu lastensuojelulain osalta. He tietävät käyttävänsä julkista valtaa, kun tekevät rajoitustoimenpiteitä. Työntekijät tuntevat rajoitustoimenpidesäännökset ja siten ymmärtävät milloin rajoitustoimenpide pitää tai voidaan tehdä.

Jos lapsen kiinnipitotilanteeseen joudutaan, niin siihen osallistuu tarvittavan monta aikuista, jotta kiinnipito olisi kaikille osallisille turvallisin. Muiden aikuisten tehtävä on huolehtia toisista lapsista. Muiden lasten kanssa voidaan siirtyä toiseen tilaan, jotta toisen lapsen kiinnipitoa ei joudu katsomaan tai kuulemaan. Kiinnipidon aikana ja sen jälkeen käydään tarvittaessa keskustelua toisten lasten kanssa, koska kiinnipidosta aiheutuvista äänistä ym. voi syntyä lapselle traumaattinen kokemus.

Työntekijä joutuu usein ohjaamaan lasten toimintaa. Rauhattoman tilanteen rauhoittamiseksi työntekijä voi ohjata lapsen huoneeseensa rauhoittumaan ja miettimään käyttäytymistään. Halutessaan lapsi saa seurakseen aikuisen auttamaan häntä rauhoittumisessa ja käytöksen pohdinnassa. Lapsi voi tulla huoneestaan pois rauhoituttuaan. Huoneeseen menemisen tarkoitus on hetkellinen interventio omaan käyttäytymiseen ryhmässä.

Työntekijä voi ohjata lapsen uudestaan huoneeseen miettimään toimintaansa, ellei käyttäytyminen ole muuttunut hyväksytympään suuntaan. Kun lapsi on intervention jälkeen rauhoittunut tulee työntekijän kertoa lapselle miksi näin toimittiin, ymmärtääkö lapsi asian sekä opettaa lasta, jotta samantilanteeseen ei jouduta uudestaan.

Jos lapsen käyttäytyminen ei yllä mainittujen toimintojen ja verbaalisen kehoituksen jälkeen ole asiallista tai ryhmässä toimimisen vaativalla tasolla, voi hänet ohjata nukkumaan puoli tuntia aikaisemmin, jos työntekijä epäilee käyttäytymisen johtuvan väsymyksestä.

Yhteydenpidon rajoittaminen 63 §

Yhteydenpidon rajoittamisesta voi päättää ainoastaan lastensuojelulaitoksen johtaja (max 30 vrk) tai johtava sosiaalihuollon viranhaltija tai hänen määräämänsä muu virkasuhteessa oleva sosiaalityöntekijä.

päätös on valituskelpoinen.

Lapsen tavaran haltuunotto 65 §

Jos lapsella on hallussaan päihtymistarkoituksessa käytettävää ainetta tai tällaisen aineen käyttöön erityisesti soveltuvia välineitä, ne on otettava laitoksen haltuun. Samoin on otettava laitoksen haltuun lapsella olevat aineet ja esineet, jotka on tarkoitettu lapsen itsensä tai toisen henkilön vahingoittamiseen. Laitoksen haltuun saadaan ottaa aineet ja esineet, jotka ominaisuuksiensa puolesta soveltuvat vaarantamaan lapsen omaa tai toisen henkilön henkeä, terveyttä tai turvallisuutta tai vahingoittamaan omaisuutta, jos on todennäköistä, että lapsi käyttää aineita tai esineitä tässä momentissa tarkoitettulla tavalla. Haltuun otetun omaisuuden luovuttamiseen tai hävittämiseen sovelletaan, mitä muussa laissa säädetään. Alkoholilaissa (1102/2017) tarkoitettua alkoholiuoman tai muun alkoholipitoisen aineen hävittämisestä säädetään mainitun lain 86 §:ssä.

Edellä tarkoitettua haltuunottoa voi tehdä laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Asiasta on viipymättä ilmoitettava johtajalle tai hänen määräämälleen

hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvalla henkilöllä, jonka tulee tehdä haltuunotosta päätös, jollei omaisuutta palauteta.

Laitoksen haltuun saadaan lisäksi ottaa lapsella olevat lapsen oman tai toisten lasten sijaishuollon järjestämistä tai laitoksen yleistä järjestystä todennäköisesti vakavasti haittaavat aineet ja esineet. Haltuunotosta tekee päätöksen laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Toimenpidettä ei saa jatkaa pidempään kuin se edellä tarkoitettua syytä ja lapsen hoidon ja kasvatuksen kannalta on välttämätöntä.

Jos lapsella on hallussaan tuotteita, joita alle 18-vuotias ei tupakkalain (549/2016) 118 §:n mukaan saa pitää hallussaan, voidaan ne ottaa laitoksen haltuun. Haltuunoton voi tehdä laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Haltuunotosta tekee päätöksen laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö, jollei omaisuutta palauteta.

Haltuun otettu omaisuus on viimeistään sijaishuollon päättyessä laitoksessa palautettava lapselle, jollei omaisuuden palauttamisesta tai hävittämisestä muussa laissa toisin säädetä.

Aineen tai esineen haltuunottoa koskeva päätös on valituskelpoinen.

Haltuunotettu tavara laitetaan lukolliseen kaappiin säilöön, ja jos mahdollista, lapsen omaan laatikkoon kaapissa. Haltuunotosta tehdään kirjaus silloin **kun tavara palautetaan** lapselle.

Jos tavaraa ei palauteta lapselle, on siitä tehtävä päätös.

Haltuunoton lopettamisesta tehdään myös päätös.

Rajoitustoimenpiteen kirjaus ja päätökset lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Päätös lähetetään huoltajille ja annetaan lapselle.

Henkilötarkastus 66 §

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on vaatteissaan tai muutoin yllään lastensuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, hänelle saadaan asian tutkimiseksi tehdä henkilöntarkastus. Tarkastuksen piiriin kuuluu myös esimerkiksi lompakon, matka- tai käsilaukun ja kantovälineen tarkastaminen.

Tarkastuksen tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Tarkastus on tehtävä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa, jollei ole muuta erityistä syytä.

Tarkastuksen tekijän ja siinä läsnä olevan henkilön on oltava lapsen kanssa samaa sukupuolta, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Henkilöntarkastuksen suorittava ja siinä läsnä oleva henkilö voi kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

Henkilöntarkastusta ennen täytyy konsultoida lastenkodin johtajaa tai kasvatusvastaavaa.

Ennen henkilöntarkastamista kysytään huoltajien ja lapsen mielipide asiaan. Henkilötarkastuksesta tehdään kirjaus ja raportoidaan asiakastietojärjestelmä Nappulaan. Kirjaus lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Henkilötarkastuksesta tehdään ainoastaan tarvittava **kirjaus, ei siis päätöstä.**

Henkilökatsastus 66 a §

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsi on käyttänyt lastensuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettuja aineita, häneen saadaan kohdistaa henkilökatsastus, joka voi käsittää puhalluskokeen suorittamisen tai virtsa- tai sylkinäytteen ottamisen. Jos lapsi, jolle laitoksen toimesta on tehty henkilökatsastus, kiistää lastensuojelulain 65 §:n 1 momentissa tarkoitettujen päihteiden käytön, tai se on muuten henkilökatsastuksen tuloksen luotettavuuden selvittämisen kannalta tarpeen, on näyte asianmukaisesti lähetettävä tarkistettavaksi.

Henkilökatsastuksen toimittamisesta päättää laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.

Henkilökatsastuksen toimittaa laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon suorittanut henkilö. Jos henkilökatsastuksen toimittaa muu kuin terveydenhuollon ammattihenkilö, läsnä on oltava laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva toinen henkilö tai muu tehtävään soveltuvan ammatillisen tutkinnon suorittanut henkilö. Katsastus tulee tehdä niin, ettei siitä aiheudu tarpeetonta haittaa lapselle.

Henkilökatsastuksen suorittavan ja siinä läsnä olevan henkilön on oltava lapsen kanssa samaa sukupuolta, jollei kyseessä ole terveydenhuollon ammattihenkilö. Katsastuksen suorittava ja siinä läsnä oleva henkilö saavat kuitenkin olla eri sukupuolta kuin lapsi, jos toimenpiteen suorittaminen välittömästi on välttämätöntä lapsen tai toisen henkilön turvallisuuden varmistamiseksi.

Henkilökatsastus tulee tehdä valvottuna, jotta estetään manipulointi.

Henkilökatsastusta ennen täytyy konsultoida lastenkodin johtajaa tai kasvatusvastaavaa. Ennen henkilökatsastusta kuullaan lapsen huoltajia ja lasta. Jos kuuleminen ei ole mahdollista niin selvitetään ainakin heidän mielipiteensä. Henkilökatsastuksesta tehdään päätös asiakastietojärjestelmä Nappulaan. **Päätös ei ole valituskelpoinen.**

Päätös lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle, lapsen huoltajille ja annetaan lapselle. Rajoitustoimenpiteen kirjaus lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Lasten huoneen tai omaisuuden taikka lähetyksen tarkastaminen 67 §

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapsella on hallussaan lastensuojelulain 65 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä taikka lapsen olinpaikka on sijaishuollon tarkoituksen toteuttamiseksi kiireellisesti selvitettävä, saadaan hänen käytössään olevat tilat tai hallussaan oleva omaisuus tarkastaa.

Jos on perusteltua syytä epäillä, että lapselle osoitettu kirje tai siihen rinnastettava muu luottamuksellinen viesti taikka muu lähetys sisältää lastensuojelulain 65 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, saadaan lähetyksen sisältö tarkastaa kirjettä tai muuta luottamuksellista viestiä lukematta.

Edellä tarkoitettua tarkastamisesta päättää ja tarkastamisen tekee laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö. Tarkastaminen on tehtävä lapsen ja laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluvan toisen henkilön läsnä ollessa. Lapsen käytössä olevat tilat tai hallussa oleva omaisuus voidaan kuitenkin erityisestä syystä tarkastaa myös lapsen tai toisen henkilön läsnä olematta. Lapselle tulee selvittää tarkastuksen syy.

Lisäksi lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä on oikeus erityisestä syystä tehdä päätös siitä, että edellä tarkoitettu viesti on jätettävä kokonaan tai osaksi toimittamatta tai muu lähetys kokonaan tai osaksi luovuttamatta lapselle, jos viestin tai lähetyksen sisällön voidaan olosuhteet kokonaisuutena huomioon ottaen perustellusti arvioida vakavasti vaarantavan lapsen tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä. Lähetys on viipymättä toimitettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle päätöksentekoa varten. Päätöksen tekemistä varten sosiaalityöntekijä saa lukea kirjeen tai muun luottamuksellisen viestin, jos yksittäistapauksessa on perusteltua syytä epäillä viestin sisällön voivan vaarantaa lapsen tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä.

Lasten huoneen tai omaisuuden taikka lähetyksen tarkastamista ennen tulee konsultoida lastenkodin johtajaa tai kasvatusvastaavaa. Ennen tarkastusta kuullaan huoltajia ja lasta. Jos kuuleminen ei ole mahdollista niin selvitetään ainakin heidän mielipiteensä. Lapsen tilojen tai omaisuuden tarkastamisesta tehdään päätös. Päätös ei ole valituskelpoinen.

Kiinnipitäminen 68 §

Kiinnipitäminen on oltava luonteeltaan hoidollista ja huollollista sekä kokonaisuutena arvioiden puolustettavaa, kun otetaan huomioon lapsen käyttäytyminen ja tilanne muutoinkin. Kiinnipitäminen voi pitää sisällään myös lapsen siirtämisen. Kiinnipitäminen on lopetettava heti, kun se ei enää ole välttämätöntä.

Työntekijä voi pitää lasta kiinni lastensuojelulain mukaan jos:

1. Lapsi sekavan tai uhkaavan käyttäytymisensä perusteella todennäköisesti vahingoittaisi itseään tai muita; ja
2. Kiinnipitäminen on lapsen oman tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaarantumisen vuoksi välttämätöntä; taikka
3. Omaisuuden merkittävän vahingoittamisen estämiseksi välttämätöntä.

Kiinnipidot tulee aina kirjata viralliseen kaavakkeeseen ja raportoidaan asiakastietojärjestelmä Nap-pulaan. Jos lastensuojelulaitoksen johtaja suorittaa kiinnipidon, tulee hänen tehdä siitä selvitys lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Jos kiinnipidon suorittaa joku muu, selvitys annetaan lastensuojelulaitoksen johtajalle ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Henkilökunta on koulutettu turvalliseen kiinnipitoon.

Liikkumisvapauden rajoittaminen 69 §

Lapselle saadaan, jos se on hänen huoltonsa kannalta tärkeää ja jos se on lapsen edun mukaista tehdä liikkumisvapauden rajoittaminen.

Liikkumisvapauden rajoittaminen tarkoittaa, että lasta voidaan määräaikaisesti kieltää poistumasta laitoksen alueelta, laitoksesta tai tietyn asuinyksikön tiloista.

Rajoitus voidaan asettaa, jos se on lapsen huollon kannalta välttämätöntä ja lapsen edun mukaista ja jos

- Lapsi on otettu huostaan sillä perusteella, että hän on vaarantanut vakavasti terveyttään tai kehitystään: käyttämällä päihteitä, tekemällä muun kuin vähäisenä pidettävän rikollisen teon tai muulla niihin verrattavalla käyttäytymisellään
- Lapsi käyttäytyy laitoksessa 1 kohdassa mainitulla tavalla tai
- Rajoitus on muutoin tarpeen lapsen suojelemiseksi häntä itseään vakavasti vahingoittavalta käyttäytymiseltä.

Lasta vakavasti vahingoittavaa käyttäytymistä voi olla esimerkiksi jatkuva karkaileminen. Liikkumisvapauden rajoittamisen tarkoituksena ei ole lapsen rankaiseminen, vaan vahingollisen käyttäytymisen estäminen.

Liikkumisvapauden rajoittamisen toteuttaminen:

Liikkumisvapauden rajoittamisen aikana lapsi voi poistua päätöksessä mainitulta alueelta vain yhdessä työntekijän kanssa. Lapsen tavallisen elämän mukaiset toiminnot kuten harrastustoiminta ja retkille osallistuminen tulee mahdollisuuksien mukaan turvata.

Koulunkäynti on lapsen perusoikeus. Lapsen oikeus perusopetukseen ja jatko-opintoihin on turvattava liikkumisvapauden rajoittamisen aikana.

Laitoksen johtaja tai hänen määräämänsä laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö voi päättää yhteensä enintään seitsemän vuorokautta kestävästä liikkumisvapauden rajoittamisesta. Jos rajoittamista on tarpeen jatkaa tai jos rajoitus alun perin määrätään seitsemää vuorokautta pidemmäksi ajaksi, rajoittamisesta tekee päätöksen lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä. Asiasta on viipymättä ilmoitettava lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle päätöksen tekemistä varten. Yhtäjaksoisesti rajoittaminen saa jatkua enintään 30 vuorokautta.

Ennen päätöksen tekemistä kuullaan lapsen huoltajia ja lasta. Jos kuuleminen ei ole mahdollista niin ainakin selvitetään mielipide.

Päätös on valituskelppoinen. Päätös lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle, lapsen huoltajille ja annetaan lapselle.

Lastenkodissa ei käytetä eristämistä, eikä erityinen huolenpito rajoitustoimenpidettä.

Milloin harkitaan sijaishuoltopaikan muutosta

Jos lapsi välittää kiellettyjä huumausaineita toisille lapsille, tullaan harkitsemaan sijaishuoltopaikan muutosta, koska lastenkoti on vastuussa lasten kasvusta ja kehityksestä. Lapsi, joka välittää huumeita vaarantaa kaikkien lasten eheytymisprosessin.

Jos lapsen oirehdinta ja käytös on sellaista, että lastenkoti ei kykene turvaamaan lapsen, toisten lasten ja henkilökunnan turvallisuutta harkitaan lapsen sijaishuoltopaikan muutosta.

Mitä otetaan huomioon rajoitustoimenpiteissä ja seuraamuksissa

Kaikissa rajoituksissa ja seuraamuksissa otetaan huomioon lapsen kanssa käytyjen keskustelujen sisältö. Huomioon otettavia asioita ovat lapsen kyky reflektoida tilannetta, joka on johtanut rajoitustoimenpiteeseen, onko samankaltainen toiminta lapsen mielestä oikeutettua, kuinka lapsi itse näkee joutuneensa tilanteeseen ja kuinka se voitaisiin tulevaisuudessa estää. Huomioon otetaan myös lapsen ikä ja kehitystaso.

Lastensuojelulain mukaisissa rajoituspäätöksissä käytetään asiakastietojärjestelmä Nappulan rajoitustoimenpiteisiin laadittuja asiakirjoja. Päätökset lähetetään lapsen huoltajille ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja annetaan lapselle itselleen. Yhteydenpidon rajoittamisessa myös niille henkilöille, joita rajoitustoimenpide koskee. Kirjaukset lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Rajoitustoimenpiteiden vaikutusta arvioidaan säännöllisesti ja samalla arvioidaan niiden vaikutusta lapsen eheytymis- ja sijoitusprosessiin.

Kehitystehtävä lastenkodille on se, että lastensuojelulain tarkoittamia rajoituksia arvioidaan vielä nykyistä tarkemmin. Ennen rajoitustoimenpidettä mietitään, voidaanko asia toteuttaa kasvatuksellisin keinoin, joista olisi lapsen eheytymisprosessille enemmän hyötyä. Jos rajoitustoimenpiteeseen päädytään, käydään siitä aina keskustelua esimiesten kanssa ennen rajoitustoimenpidettä (paitsi kiinnipito). Ennen rajoitusta käydään keskustelu myös huoltajan/huoltajien kanssa, mikäli heillä olisi näkökulma, jonka avulla rajoitustoimenpide voitaisiin välttää ja onko se heidän mielestään tarpeellinen.

Rajoituksen jälkiarviointi

Lastensuojelulaki 74 a §. Jos lapseen on kohdistettu lastensuojelulaissa tarkoitettuja rajoituksia, sijaishuoltopaikassa arvioidaan niiden käyttöä yhdessä lapsen kanssa heti, kun hän kykenee ymmärtämään asian merkityksen. Arvioinnissa käydään lapsen kanssa läpi rajoitukseen johtanutta tilannetta, rajoituksen lastensuojelulain 61 a §:n mukaista tarvetta ja perusteita lastensuojelulain 30 §:ssä tarkoitettun lapsen asiakassuunnitelman mukaisesti, rajoituksen toteuttamistapaa ja vaikuttavuutta sekä toimenpiteeseen osallistuneen henkilöstön toimintaa tilanteessa. Sijaishuoltopaikan on käytävä lapsen kohdistettu rajoitus ja sen toteuttamistapa läpi yhdessä myös lapsen huoltajien kanssa, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta tai mahdotonta.

Rajoitustoimenpiteiden vaikutusta arvioidaan säännöllisesti ja samalla arvioidaan niiden vaikutusta lapsen eheytymis- ja sijoitusprosessiin.

Edellisvuoden rajoitustoimenpiteistä tehdään vuoden alussa yhteenveto ja se liitetään rajoitustoimenpidekansioon, joka kuuluu osana omavalvontajärjestelmää.

Mitä rajoittavia välineitä yksikössä käytetään?

Rajoittavia välineitä ei käytetä.

Lapsen hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Lasten hyvää kohtelua suunnitelma on tehty vuonna 2019 yhteistyössä lakimies Kati Saastamoisen kanssa. Kati Saastamoinen on tarkistanut, että kaikki rajoitustoimenpiteet on kirjoitettu oikein. Hyvää kohtelua suunnitelma käydään lasten kanssa joka vuosi läpi ja he voivat ottaa siihen kantaa.

Laadittu pvm: 21.12.2019 Tarkistettu pvm: 21.02.2021

Asiakkaan asiallinen kohtelu

Lastenkodin esimiehet käyvät säännöllisesti henkilöstön kanssa keskustelua epäasiallisen kohtelun välttämisestä. Lastenkodin säännöt kieltävät epäasiallisen kohtelun lapsia kohtaan, lapsien välillä kuin myös aikuisia kohtaan.

Jos lasta kohtaan on ollut epäasiallista kohtelua on lasta kehoitettu kertomaan siitä lastenkodin kasvatusvastaavalla tai lastenkodin johtajalle. Edellä mainitut henkilöt käyvät asian läpi kyseisten ihmisten kanssa. Jos tämä ei ole riittävää, on lapselle annettu toimintaohjeeksi joko kertoa asia huoltajilleen tai heidän asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.

Jos lapsi on joutunut kohtaamaan epäasiallista kohtelua, haittatapahtuman tai vaaratilanteen käydään asia hänen kanssaan tarvittavan monta kertaa läpi. Asia kerrotaan huoltajille ja käydään läpi mitä toimenpiteitä lastenkodissa on tehty ja tehdään ettei asia tule toistumaan.

Asiakkaan osallisuus

Palautteen kerääminen, käsittely ja hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä

Asiakaspalautetta varten on tehty kyselylomakkeet, joita käytetään seuraavasti. Sijoituksen alkamisesta noin vuoden kuluttua, sen jälkeen vuoden välein kysytään sosiaalityöntekijältä ja huoltajilta mielipiteitä kyselyssä, kuinka sijoitusprosessi on edennyt ja kuinka se heidän mielestään kokonaisuutena on sujunut.

Sijoituksen aikana lapselta pyydetään kyselyn kautta palautetta toiminnasta vuosittain.

Asiakaspalautteen käy läpi lastenkodin johtaja ja kasvatusvastaava. Asiakaspalautteen analysoinnin jälkeen edellä mainitut henkilöt tuovat tarvittavat asiat työntekijöille tietoon työn kehittämiseksi.

Lastenkodin johtaja ja kasvatusvastaava käyvät asiakaspalautteet läpi. Arvioivat miten ja miksi asiakaspalautteet ovat muuttuneet ja mitä asioita tulisi palautteiden johdosta kehittää.

Asiakkaan oikeusturva

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus laadultaan hyvään sosiaalihuoltoon ja hyvään kohteluun ilman syrjintää. Asiakasta on kohdeltava hänen ihmisarvoaan, vakaumustaan ja yksityisyyttään kunnioittaen. Tosiasialliseen hoitoon ja palveluun liittyvät päätökset tehdään ja toteutetaan asiakkaan ollessa palvelujen piirissä. Palvelun laatuun tai saamaansa kohteluun tyytymättömällä asiakkaalla on oikeus tehdä muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Muistutuksen voi tehdä tarvittaessa myös hänen laillinen edustajansa, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutuksen vastaanottaja: Kasvatusvastaava Antti Liukkonen

Sosiaaliasiamiehen yhteystiedot sekä tiedot hänen tarjoamista palveluista:

Liukkonen Taija, Sosiaali- ja potilasasiamies
Mikkelin seudun sosiaali- ja terveystoimi
Maaherrankatu 9-11 (PL 33), 50100 Mikkeli
Puh. 044 794 4307

Kunnan sosiaaliasiamies toimii asiakkaan oikeuksien edistämiseksi

- tiedottamalla asiakkaan oikeuksista
- neuvomalla asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- neuvomalla **muistutuksen** laatimisessa
- raportoimalla asiakkaan aseman ja oikeuksien kehittymisestä vuosittain kunnanhallitukselle
- edistämällä muilla tavoin sosiaalihuollon asiakkaan oikeuksien toteutumista.

Kuluttajaneuvonnan yhteystiedot sekä tiedot sitä kautta saatavista palveluista

Puhelin: 029 505 3000 (vaihde)
Postiosoite: KKV, PL 5, 00531 Helsinki
Käyntiosoite (ei kuluttajaneuvontaa):
Lintulahdenkuja 2, 00530 Helsinki

Kuluttajaneuvonta on valtakunnallinen palvelu, josta saa tietoa kuluttajan oikeuksista ja sovitteluapua kuluttajan ja yrityksen väliseen riitaan.

Kuluttajaoikeusneuvojalta saat maksutta opastusta ja sovitteluapua riitatilanteessa. Kuluttajaoikeusneuvoja:

- avustaa ja sovittelee kuluttajan ja yrityksen välisessä riitatilanteessa (vain kuluttajan aloitteesta)

- antaa kuluttajille ja yrityksille tietoa kuluttajan oikeuksista ja velvollisuuksista
- neuvoa asunto- ja kiinteistökaupan ongelmissa

Muistutukset, kantelu- ja muut valvontapäätökset asiat käsitellään mahdollisimman pian ja toteutetaan niiltä osin kuin se toiminnan kannalta on hyväksi lapsen edun toteutumisen näkökulmasta.

Muistutus otetaan käsittelyyn välittömästi ja tehdään vaadittavan toimenpiteet mahdollisimman nopeasti.

Yksiköstä ei ole vuoteen 2021 mennessä tehty yhtään muistutusta.

6 PALVELUN SISÄLLÖN OMAVALVONTA

Hyvinvointia, kuntoutumista ja kasvua tukeva toiminta

Lastenkodissa turvataan fyysisen kunnon ylläpysyminen harrastamalla liikuntaa säännöllisesti. Lastenkodilta käydään laskettelemassa, luistelemassa, uimassa, kuntosalilla, skeittaamassa ja liikuntasalilla ym.

Psyykkistä hyvinvointia turvataan niin, että psyykinen kuormitus olisi lapsilla mahdollisimman alhainen. Lastenkodin arki on suunniteltu siten, että se on hyvin ennakoitavaa ja strukturoitua, jolloin lapsen stressitila pysyy alhaisena. Lastenkodissa keskitytään myös äänenkäyttöön, koska kova äänentaso nostaa psyykkistä stressitilaa. Psyykkistä hyvinvointia edistetään myös yhteistyöllä lasten- ja nuorten psykiatrian osastojen/ poliklinikoiden kanssa sekä muiden psyykkistä toimintakykyä ylläpitävien tahojen kanssa.

Sosiaalista hyvinvointia lisätään siten, että lastenkodin arkeen on rakennettu tilanteita, joissa lapsi joutuu harjoittelemaan ja harjoittamaan sosiaalisia taitoja. Tilanteissa ja tilanteiden jälkeen käydään asioita läpi: Miten tilanteessa olisi pitänyt toimia ja miten samankaltaiseen tilanteeseen ei ajauduta uudelleen. Sosiaalista hyvinvointia turvataan myös siten, että lapsille yritetään löytää lastenkodin ulkopuolelta harrastus, jossa hän voisi harjoitella toimimaan ikätasoisessa ryhmässä.

Toimintakykyä ylläpidetään siten, että lapsen kanssa tehdään yhdessä paljon asioita. Omaohjaajat käyvät heidän kanssaan vaateostoksilla, elokuvissa, syömässä, omaohjaajaretkillä ym.

Lastenkodin henkilökuntaa koulutetaan niin kiintymyssuhdeteoriaan kuin kognitiiviseen käyttäytymisterapiaan, jotta lapsen psyykkistä jaksamista ja eheytymisprosessia kyetään viemään turvautusti eteenpäin.

Kulttuurista toimintaa ohjaa kulttuurivastaava, joka järjestää kulttuuriin liittyviä asioita.

Toteutumista seurataan koko ajan. Kuukausikoosteessa kuvataan, kuinka lapsi on voinut ja kuinka erilaisiin tavoitteisiin on päästy.

Ravitsemus

Ruokalistassa on otettu huomioon monipuolinen ravinnon saanti. Listassa on huomioitu mahdolliset lapsen ruokavaliorajoitukset (kasvissyönti, allergiat, uskonnolliset syyt ym.)

Lastenkodilla on säännölliset ruokailuajat. Arkisin n. 7.30 aamupala, lounas n. 11.00 ja välipala 13.45, päivällinen 15.30 ja 16.00 ja iltapala 19.30 ja 20.00.

Peruskoululaisten lounas tulee tilausruokana ja syödään lastenkodilla. Jatko-opiskelijat syövät lounaan oppilaitoksissaan. Päivällinen tulee pääsääntöisesti tilausruokana.

Lasten ruokailutottumuksia ja ruokailukäyttäytymistä seurataan joka päivä ja jos siihen on tarvetta puuttua niin ohjaajat ohjaavat tottumuksia ja ravitsemuksen tasoa oikeampaan suuntaan. Jos ohjaajien ohjaus ei riitä, niin käytetään tarpeellisia tukikeinoja esimerkiksi ravitsemusterapeutin ohjeistuksia.

Hygieniäkäytännöt

Siivous lastenkodissa hoidetaan pääsääntöisesti lasten ja työntekijöiden toimesta. 1-2 kertaa vuodessa tilat siivotaan perusteellisesti suursiivouksen yhteydessä. Siivouksen tarkoituksena on opettaa lapsia siivoustarvikkeiden käytössä, jotta he tulevassa elämässään kykenisivät pitämään huolta kodistaan. Siivouksessa käytetään yleisesti kotiolosuhteisiin tarkoitettuja siivoustarvikkeita.

Pyykkihuollon osalta aikuiset opettavat lapsille, kuinka he voivat huolehtia omasta pyykkihuollostaan. Kun lapsi on oppinut huolehtimaan pyykkihuollostaan, on se pääsääntöisesti hänen vastuullaan. Jos hän ei siihen kykene, hoitavat työntekijät pyykkihuollon hänen kanssaan. Talon käsipyyhkeet, kylpypyyhkeet ja lakanat pesevät työntekijät. Talossa on kausiluotoiset matot, jotka käytetään pesulassa kauden jälkeen. Pyykkihuollossa käytetään normaaleja pesukoneita ja kuivureita.

Lastenkodissa huolehditaan siitä, että aina ennen ruokailua käydään pesemässä kädet. Infektioaikautena lastenkodissa käytetään käsihuuhteita ja käsidesejä. Lastenkodissa on ohjetauluja, kunka kädet tulisi pestä oikein. Lastenkodissa ei yleensä ole isoa riskiä infektioista, joten erillistä seurantaa ei ole nähty järkeväksi tehdä.

Infektioartuntojen ja epidemiatilanteiden ehkäisemiseksi lastenkodissa käytetään käsidesejä silloin, kun on infektioartuntavaara on kohonnut. WC:ssä ei käytetä käsipyyhkeitä vaan käsipapereita.

Koronaepidemian aikana on työntekijöille laadittu kattava ohjeistus kuinka koronatilanteessa tulee toimia. Käsidesien ja kasvomaskejen käyttöä on lisätty huomattavasti. Lasten liikkumista on ohjeiden mukaan ohjattu koronaepidemia ohjeiden mukaisesti.

Kaikki työntekijät ovat suorittaneet hygieniapassin.

Terveyden- ja sairaanhoito

Sijoituksen alussa lapselle tehdään lääkärintarkastus ja hammastarkastus.

Peruskoululaisten osalta koululääkäri ja kouluterveydenhoitaja tekevät perusterveystarkastukset niin kuin muillekin koululaisille. Lastenkodin terveydenhuollon ammattilaiset käyvät lasten kanssa keskusteluita heidän terveyden edistämiseksi ja terveyden tilastaan. Vastaavan sairaanhoitajan vastuulla on pitää seuranta.

Kiirettömissä tapauksissa otetaan yhteyttä ensineuvoon. Peruskoululaisten osalta koululääkäri ja kouluterveydenhoitaja tekevät perusterveystarkastukset.

Hätätapauksissa soitetään 112 ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaan.

Erikoissairaanhoidossa tehdään paikallisen lasten ja nuorisopsykiatrian poliklinikan ja osastojen kanssa yhteistyötä. Joskus lapsille hankitaan terapiapalveluita myös edellä mainittujen instanssien ulkopuolelta.

Tartuntatautilaki 48 §

Työntekijän ja opiskelijan rokotussuoja potilaiden suojaamiseksi

Työskentelyyn sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiden asiakas- ja potilastiloissa, joissa hoidetaan lääketieteellisesti arvioituna tartuntatautien vakaville seuraamuksille alttiita asiakkaita tai potilaita, saa käyttää vain erityisestä syystä henkilöä, jolla on puutteellinen rokotussuoja.

Työntekijällä ja työharjoitteluun osallistuvalla opiskelijalla on oltava joko rokotuksen tai sairastetun taudin antama suoja tuhkarokkoa ja vesirokkoa vastaan.

Opiskeluterveydenhuollon on huolehdittava, että työharjoitteluun osallistuvilla opiskelijoilla on 2 momentissa tarkoitettu rokotussuoja.

Työnantajalla on oikeus käsitellä työntekijän tai työharjoittelussa olevan opiskelijan 1 momentissa tarkoitettuihin tehtäviin soveltuvuutta koskevia tietoja riittävän rokotussuojan osalta työntekijän tai opiskelijan suostumuksella yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004), työterveyshuoltolain ja henkilötietolain mukaisesti.

Työntekijöiden rokottamisen ja seurannan hoitaa työterveyshuolto. Asiakkaiden rokotukset hoitaa oppilasterveydenhuolto tai opiskeluterveydenhuolto.

Asiakkaiden terveyden- ja sairaanhoidosta vastaa vastaava sairaanhoitaja ja hänen poissa ollessa hänen sijaisensa. Edellä mainittujen lisäksi jaettava vastuuta kantaa kaikki lastenkodin työntekijät.

Äkillisen kuolemantapauksen sattuessa otetaan yhtettä välittömästi esimiehiin ja tarpeellisiin viranomaisiin.

Lääkehoito

Lastenkotiin on laadittu turvallisen lääkehoidon opas, joka on tehty yhteistyössä sijaintikunnan terveyskeskuksen lääkärin kanssa. Lääkehoidosta vastaava työntekijä on sairaanhoitaja Mikko Ruhanen ja hänen apulaisensa on sosionomi Janika Hokkanen. Lääkkeenjako on kaikilla työntekijöillä. Mikko Ruhanen ja Janika Hokkanen jakavat lasten dosetteihin psyykelääkkeet sekä muut jatkuvat lääkitykset. Lääkkeiden jaossa toteutetaan kaksoistarkastamista.

Mikko Ruhanen ja Janika Hokkanen päivittävät lapsen lääkkeiden muutoksen dosetteihin ja raportteihin. Työntekijät jakavat lapsille lääkkeitä doseteista.

Lääkehoitosuunnitelman päivitys tapahtuu kerran vuodessa ja mikäli siihen tulee paljon muutoksia se käytetään sijaintikunnan terveystieteidenkeskuksella päivittyksessä.

Lääkehoidosta vastaa sairaanhoitaja Mikko Ruhanen.

Monialainen yhteistyö

Perusterveydenhuollon kanssa tehdään yhteistyötä niin, että peruskoululaisten oppilashuollolliset tarkastukset tulevat automaattisesti kunnan terveydenhuollon kautta. Jos tarvitaan oppimisen tueksi lisätukea tai tutkimuksia toteutuvat ne kouluterveydenhuollon kautta.

Erikoissairaanhoidossa tehdään paikallisen lasten- ja nuorisopsykiatrian poliklinikan/ osastojen kanssa yhteistyötä. Joskus lapsille hankitaan terapiapalveluita myös edellä mainittujen instanssien ulkopuolelta.

Lapsesta annetaan tietoja niille toimijoille, joille tiedot ovat oleellisia heidän toimintaansa varten. Jos asia on epäselvä, konsultoidaan lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää tai keskustellaan lapsen huoltajien kanssa voidaanko tietoa luovuttaa.

7 ASIAKASTURVALLISUUS

Yhteistyö turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja toimijoiden kanssa

Lastenkotiin on tehty niin turvallisuus- ja pelastussuunnitelma kuin turvallisuusselvitys. Edellä mainittujen lisäksi 2019 on tehty Omatoimisen varautumisen arviointimalli. Lastenkotiin tehdään säännöllisesti palotarkastus. Lastenkodin henkilökunta on saanut ensisammutuskoulutuksen. Lastenkodin lapset ovat myös osallistuneet paloharjoituksiin, joissa heitä on opetettu toimimaan alkusammutuksessa. Harjoituksissa on myös kerrattu hätätilanteen kokoontumispaikka.

Lastenkodin suunnitteluvaiheessa on käyty piirustusten kanssa dialogia paloviranomaisten ja terveystieteiden kanssa asioista mitä he haluavat lastenkodissa olevan, jotta se olisi mahdollisimman turvallinen.

Kaikki hoito- ja kasvatusyhtiä tekeillä on voimassaoleva EA1-koulutus.

Yksi turvallisuutta lisäävä asia on se, että lapset jotka tulevat lastenkodin asiakasryhmään valitaan hyvin tarkkaan. Väkivaltaisesti käyttäytyvät lapset ja huumausaineita säännöllisesti käyttävät lapset eivät voi tulla asiakkaiksi lastenkotiin.

Lastenkodin henkilöstön ja lasten ensisammutusvalmiutta pidetään yllä säännöllisillä koulutuksilla.

Asiakasturvallisuutta arvioidaan aina kun otetaan uusi lapsi lastenkotiin, koska suurin yksittäinen tekijä asiakasturvallisuuden vaarantumisessa on aggressiivisesti käyttäytyvä lapsi.

Asiakasturvallisuuden kehittämistä ja toteutumista arvioidaan vuosittain.

Toimintayksikön asiakasturvallisuudesta vastaa kasvatusvastaava Antti Liukkonen puh:
0400897206

Henkilöstö

Lastenkodissa on luvan mukaisesti hoito- ja kasvatustyössä 12 työntekijää. Edellä mainittujen lisäksi lastenkodin työryhmään kuuluu lastenkodin johtaja, toimitusjohtaja ja erityisluokanopettaja. Suurimmalla osalla työntekijöistä on vuosien kokemus lastenkotitoiminnasta ja osalla psykiatrisesta hoitotyöstä.

Työryhmä koostuu toimitusjohtajasta, neljästä sosionomista, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaajasta, nuoriso-ohjaajasta, viidestä yhteisöpedagogista, sairaanhoitajasta, kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon omaavasta työntekijästä ja opettajasta. Kolme yhteisöpedagogia on sosionomi koulutuksessa. Nuoriso- ja vapaa-ajan ohjaaja on sosionomi koulutuksessa.

Henkilöstön rekrytoinnista vastaavat lastenkodin johtaja ja kasvatusvastaava yhdessä. Jos henkilökuntaa joudutaan rekrytoimaan, niin aina ensiksi kartoitetaan työryhmän tarve. Onko tarve psykiatriselle sairaanhoitajalle vai ohjaajalle. Ohjaajan ollessa kyseessä kartoitetaan, onko lain määrittämä henkilöstötaso kunnossa. Edellä mainitun jälkeen käydään läpi tutut ammatti-ihmiset. Jos heistä ei löydy sopivaa, kartoitetaan työntekijöiden tutut ja vasta sen jälkeen ryhdytään rekrytoimaan julkisesti työntekijää.

Rekrytoinnissa ensisijaista on myös se, minkälaista persoonaa ja vahvuuksia omaava työntekijää haetaan sekä se, minkälainen työntekijä lapsiryhmän näkökulmasta olisi hyvä olla.

Sijaisia käytetään sairauspoissaolojen ja loma-aikojen aikana. Sijaisten käyttöönotosta päättävät esimiesasemassa olevat työntekijät. Pidempiaikaisissa sijaisuuksissa valinnan tekee kasvatusvastaava ja lastenkodin johtaja yhdessä. Sijaiset ja opiskelijat haastatellaan aina, ennen kuin he aloittavat ensimmäisen jakson lastenkodissa.

Ennen työskentelyn aloittamista tulee työntekijän tuoda tutkintotodistuksesta kopio. Tutkintotodistus kopio laitetaan tarkastuskansioon. Työntekijän tulee esittää Rikosrekisteriote. Esimies kirjaa rikosrekisteriotteen nähtyään tarkistuspäivämäärän tarkastuskansioon.

Työantaja tarkistaa työntekijöiden suosikki/terhikki rekisteriin kuulumisen ja pitää päivitettyä listaa valvontakansiossa.

Henkilöstöä varten on tehty perehdytyskansio ja laatukäsikirjaa. Perehtymistä varten on tehty seurantataulukko. Perehtymiskansion seurantalomakkeen tarkastaa kasvatusvastaava kahden kuukauden kuluttua siitä, kun työntekijä on aloittanut työntöteon. Jos työntekijä ei ole saanut vielä silloin perehdytystä kaikkiin kohtiin, antaa sen kasvatusvastaava.

Lastenkodin kasvatusvastaava käy säännöllisesti keskusteluita työntekijöiden kanssa. Keskustelut ovat työnohjauksellisia niin työssä jaksamisen suhteen kuin omaohjaajana toimimisessa, sekä työryhmässä toimimisessa.

Kaksi kertaa vuodessa järjestetään virkistys/koulutuspäivät.

Lastenkodin kasvatusvastaava käy säännöllisesti keskusteluita työntekijöiden kanssa. Keskustelut ovat työnohjauksellisia niin työssä jaksamisen suhteen kuin omaohjaajana toimimisessa, sekä työryhmässä toimimisessa.

Työntekijöiden täydennyskoulutusta pyritään ylläpitämään niin, että jokainen työntekijä kävisi vuodessa vähintään kolme täydennyskoulutuspäivää.

Vastuuhenkilön, lastenkodin johtajan ja toimitusjohtajan vastuut ovat määritelty tarkasti. Lastenkodin johtaja hoitaa enemmässä määrin byrokratian asioita, toimitusjohtaja hoitaa talousasioita, kasvatusvastaava (vastuuhenkilö) vastaa selkeästi yksikön hoito- ja kasvatustyöstä. Vastaavan ohjaajan tehtävänä on toimia arjessa ohjaavana esimiehenä.

Työvuorot ovat seuraavia: 8-16.00, 8-22.00, 20-08.00, 7.30-20.00 Päivällä työntekijöitä on n. 5 ja illalla 4 ja yövuorossa 1.

Poikkeustilanteessa lastenkodin yrittäjät toimivat lisäresursseina, koska heitä ei sido työaikalaki. Poikkeustilanteessa käytetään sijaisia, jotka ovat aiemmin työskennelleet lastenkodissa. Lastenkoti tekee yhteistyötä toisen lastensuojeluyksikön kanssa ja sitä kautta voidaan saada henkilökuntaa poikkeustilanteessa.

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus

Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun henkilön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista. Ilmoitusvelvollisuuden toteuttamista koskevat menettelyohjeet on sisällytettävä 47 §:ssä tarkoitettuun omavalvontasuunnitelmaan. Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

Ilmoita esimiehellesi, jos näet työssäsi tai saat tietosi epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan lapsen sosiaalihuollon toteutumisessa. Olet tämän lain mukaan ilmoitusvelvollinen asiassa. Jos lähiesimiehesi on aiheuttanut yllä olevan epäkohdan ilmoita asiasta lastenkodinjohtajalle. Jos lastenkodinjohtaja on aiheuttanut yllä olevan epäkohdan ilmoita asiasta lastenkodin kasvatusvastaavalle.

Edellä 48 §:n 2 momentissa tarkoitettun ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta

salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.

Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveystieteiden lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

Toimitilat

Jokaisella lapsella on 12 neliömetrin huone käytössään. Lastenkoti on hoitanut huoneeseen perustarvikkeet: vaatekaapin, kirjoituspöydän, sängyn, petivaatteet sekä kirjahyllykön. Lapsi saa sisustaa huoneen oman näköisekseen. Huoneiden ovet voidaan lukita ja vain lapsella ja työntekijöillä on avain hänen huoneeseensa.

Toimitilat on suunniteltu lastensuojelulaitoksen toimintaa ajatellen. Suunnittelussa on otettu huomioon lastensuojelutyön tarpeita. Toimitilojen toteutamisessa on pyryty siihen, että tilat ovat väljät ja siksi rakennuksen tilat ovat normaalia korkeammat ja käytävät leveämmät.

Tilojen suunnittelussa on käyty keskustelua sosiaaliviranomaisen, paloviranomaisen ja terveystieteiden kanssa, jotta heidän mielipiteensä on otettu huomioon jo ennen tilojen rakentamista.

Alakerrassa on koulun tilat, keittiö, kanslia ja saunatilat. Keskikerroksessa on lasten huoneet ja tv-tila. Kolmannessa kerroksessa on harrastustila, jossa on biljardipöytä ja muita harrastusvälineitä. Kolmannessa kerroksessa on myös neuvottelutila.

Pojille ja tytöille on eri saniteettitiloja. Saniteettitiloja on yhteensä 6 kpl.

Henkilökunnalla on oma sosiaalitila ja wc. Saunassa lastenkodilla saa käydä pääsääntöisesti joka päivä.

Lastenkodissa on yhteiskäytössä tv-tila, harrastustila ja koulun tilat, joita käytetään myös kouluajan ulkopuolella yhteiseen toimintaan.

Lapsen henkilökohtaista tilaa ei käytetä muuhun tarkoitukseen.

Lastenkodissa vierailevat henkilöt voivat käyttää yhteiskäyttötiloja. Asiakssuunnitelmapalaverit ja muut palaverit pidetään pääsääntöisesti neuvottelutiloissa.

Lastenkodilla ei ole yöpymistiloja vieraille. Yön yli kestävät vierailut järjestetään lastenkodin ulkopuolelta.

Teknologiset ratkaisut

Lastenkodissa on kulunvalvontalaitteisto keskikerroksessa, jota yötyöntekijät käyttävät poistuessaan yöllä keskikerroksesta.

Terveydenhuollon laitteet ja tarvikkeet

Miten varmistetaan asiakkaiden tarvitsemien apuvälineiden ja terveydenhuollon laitteiden hankinnan, käytön ohjauksen ja huollon asianmukainen toteutuminen?

Lastenkodilla on käytössään vain perusterveydenhuollon laitteita, kuten verenpainemittari.

Terveydenhuollon laitteista ja tarvikkeista vastaa vastaava sairaanhoitaja Mikko Ruhanen. puh: 0400 897210

8 ASIAKAS- JA POTILASTIETOJEN KÄSITTELY JA KIRJAAMINEN

Lastenkodissa kirjoitetaan lapsia koskevia tietoja mahdollisimman vähän paperille. Jokaista lasta varten on toimistossa kansio lukitussa kaapissa, johon taltioidaan välttämättömimmät paperit. Kansioon laitetaan esimerkiksi lapsen henkilökohtaiset asiapaperit ja lääkeresepit.

Raportointiin lastenkodilla käytetään asiakastietojärjestelmä Nappulaa. Nappulajärjestelmään pystyvät kirjoittamaan lastenkodin johtaja, kasvatusvastaava, vastaava ohjaaja ja vastuunohjaaja omilla tietokoneillaan. Lastenkodin sisällä raportointikäyttöön on tietokoneita. Kaikki tietokoneet, joilla asiakastietojärjestelmään pääsee on identifioitu Nappulajärjestelmään. Kaikilla työntekijöillä on myös henkilökohtaiset salasanat ja käyttäjätunnukset järjestelmään.

Lapsilla on asiakastietojärjestelmässä ”oma raportointi” kohta, johon työntekijät kirjoittavat pääsääntöisesti joka päivä lapselle tapahtuneita asioita. Muiden lastenkotiin sijoitettujen lapsien nimiä ei saa näkyä lapsen raportointi-asiakirjassa.

Yleiset asiat ja viesti kirjataan asiakastietojärjestelmä Nappulaan erilaisiin viestivihkoihin. Jokaisella työntekijällä on järjestelmässä viestivihko, johon hänelle suunnatut viestit kirjoitetaan.

Lapsesta laaditaan kuukausittain kuukausikooste, joka lähetetään lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja huoltajalle/huoltajille. Kuukausikoosteen tarkoituksena on käydä kulunut kuukausi läpi lapsen kanssa ja arvioidaan mitkä asiat ovat menneet hyvin ja mihin asioihin pitää kiinnittää vielä huomiota. Kuukausikoosteen lukevat esimiehet ennen kuin ne lähetetään eteenpäin.

Kaksi kertaa vuodessa laaditaan asiakassuunnitelman pohjalta hoito- ja kasvatussuunnitelma. Hoito- ja kasvatussuunnitelmaa arvioidaan kuukausittain kuukausikoostetta kirjoitettaessa.

Kaikki työntekijät allekirjoittavat vaitiolositoumuksen tullessaan työskentelemään lastenkotiin. Jos lastenkodissa tulee harkintaan voiko jotain tietoa jakaa, niin tällöin konsultoidaan lapsen asioista vastaavaa sosiaalityöntekijää ja huoltajia. Vaitiolo- ja salassapitoasioista keskustellaan esimiesten toimesta säännöllisesti.

Tietosuojaseloste lähetetään kaikille lapsien vanhemmille ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle ja se on myös nähtävillä lastenkodin ilmoitustaululla.

Lastenkodissa käytetään lapsen raportointiin ja viestintään asiakastietojärjestelmä Nappulaa, johon kaikilla työntekijöillä on oma käyttäjätunnuksensa ja salasanansa. Asiakastietojärjestelmään ei pääse muilta tietokoneilta kuin niiltä, jotka on valtuutettu käyttämään järjestelmää. Tietosuojasta ja

asiakirjahallinnoinnista puhutaan säännöllisesti. Jokaisen työntekijän tulee lukea tietosuojaohjeet www.tietosuoja.fi. Esimiehet perehdyttävät jokaisen työntekijän tietosuojaasioihin heidän tullessa työsuhteeseen.

Kaikki työntekijät ovat suorittaneet arjen tietosuojakoulutuksen.

Tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot: Lauri Siiriäinen 0400 897 210

Onko yksikölle laadittu salassa pidettävien henkilötietojen käsittelyä koskeva seloste?

Kyllä X Ei

9 YHTEENVETO KEHITTÄMISSUUNNITELMASTA

Kehittämissuunnitelmana on välittää niin lapselle kuin hänen vanhemmilleen tunne kuulluksi tulemisesta ja kohtaamisesta. Edellä mainittujen asioiden kehittymisellä pystymme toimimaan paremmin lapsen eheytymisprosessissa. Pystymme paremmin laskemaan lapsen stressitasoa ja auttamaan hänen aivojaan rakentumaan uudelleen. Aivojen uudelleen muovautumisen kautta lapsen lähitulevaisuus ja tulevaisuus ovat hänelle enemmän positiivisia kokemuksia tuovia.

10 OMAVALVONTASUUNNITELMAN SEURANTA

Oma-valvontasuunnitelman hyväksyy ja vahvistaa toimintayksikön vastaava johtaja.

Paikka ja päiväys Hirvensalmi 28.03.2021

Allekirjoitus _____

Antti Liukkonen